

Hvordan fremme kompetanse for transformativ klimaresiliens i utdanning?

[CLARITY-prosjektet](#) har som mål å hjelpe lærere og pedagoger i å håndtere klimaangst, og styrke klimaresiliens, kreativitet, kontakt og regenerasjon både hos elevene og lærerne selv. For å nå dette målet har vi laget **CLARITYs kompetanserammeverk for transformativ klimaresiliens i utdanning for barn og unge**, basert på det europeiske bærekrafts- og kompetanserammeverket [GreenComp](#).

GreenComp svarer på Europas økende behov for kunnskap, ferdigheter og holdninger som fremmer bærekraftige levemåter. GreenComp gir et felles læringsgrunnlag for elever og veiledning til pedagoger, samtidig som det fremmer en konsensusbasert definisjon av hva bærekraft som kompetanse innebærer. Det fremhever fire sammenhengende 'grønne kompetanseområder' og tolv tilhørende kompetanser som er nødvendige for å skape en bærekraftig fremtid.

GreenComp gir imidlertid ikke eksplisitt veiledning for å håndtere klimaendringenes påvirkning på mental helse. Dette rammeverket trenger derfor å tilpasses for å møte barn og unges behov. Dessuten etterspør et økende antall forskere og praktikere en mer *transformativ* tilnærming til klimaresiliens. En slik tilnærming fremmer evnen til å unngå, begrense og håndtere mylderet av klimapåvirkninger, på måter som tar tak i de underliggende årsakene til klimakrisa og adresserer klimarelatert

sårbarhet hos individer, grupper, samfunn og økosystemer.

CLARITY-rammeverket prioriterer veiledning til lærere og andre pedagoger om hvordan de kan utvikle nødvendige kompetanser, i seg selv og hos elevene, for å håndtere klimaangst, bygge klimaresiliens, og skape transformativ endring og trivsel med hjelp av kreativitet, kontakt, og regenerasjon.

CLARITYs kompetanserammeverk er fortsatt under utvikling. Undervisnings- og kursopplegg kommer i de neste fasene av prosjektet.

Oversikt over CLARITYs rammeverk

På neste side finner du en oversikt over CLARITYs kompetanserammeverk: de utvidede versjonene av GreenComps kompetanseområder, samt tilhørende nøkkelkompetanser. I tillegg gis eksempler på veiledning til lærere og pedagoger for å bygge disse nøkkelkompetansene.

¹⁾ 'Kompetanser' kalles også 'kapasiteter', 'ferdigheter' eller 'kvaliteter' av forskjellige forskere og pedagoger.

Finansiert av Den europeiske union (EU). Synspunkter og meninger som uttrykkes er forfatternes, og reflekterer ikke nødvendigvis EU eller European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlig for dem.

Nære kontakten med seg selv, andre og naturen

1

Foreløpige nøkkelkompetanser: selvrefleksjon, tilstedeværelse, medfølelse, empati, kritisk tenkning, systemtenkning, sammenhengstenkning, autentisitet, kobling til naturen

Eksempler på veiledning:

- Støtte elevene i å utforske de underliggende årsakene til klimakrisen og hjelpe dem å oppdage hvordan klimaendringer henger sammen med andre kriser og utfordringer i samfunnet (kritisk tenkning, systemtenkning);
- Utforske og stille spørsmål ved narrativer og verdenssyn som vektlegger separasjon, gjennom arbeid med fortellinger og bevegelser som kobler sammen hjerte, hode og hender (selvrefleksjon, medfølelse);
- Engasjere elevene i kreative og praktiske gruppeaktiviteter i naturen hvor de får oppleve samhørighet (sammenhengstenkning);
- Hjelp elevene å dele historier om deres personlige opplevelser med klimaendringene, for å øke elevenes bevissthet, handlekraft og tillit til egne evner (selvrefleksjon, autentisitet).

Omfavne verdier som ivaretar alle levende vesener

2

Foreløpige nøkkelkompetanser: selvrefleksjon, tilstedeværelse, dyp lytting, aktiv lytting, ydmykhet, integritet, indre kompass, se andres perspektiv

Eksempler på veiledning:

- Utforske verdier som er viktige for elevene, og verdier som støtter transformativ resiliens og regenerasjon (selvrefleksjon);
- Utforske forskjellige kunnskapsyn på resiliens, kontakt og regenerasjon, både i moderne vitenskap og hos lokalsamfunn og urfolk, på en etisk måte med samtykke og respekt (ydmykhet, se andres perspektiv);
- Lære elevene dyp lytting for å øke forståelsen av forskjellige verdier, verdenssyn og overbevisninger, samt for å skape et trygt og åpent læringsmiljø. Dyp lytting er en metode for å få den som prater til å føle seg hørt og anerkjent (tilstedeværelse, dyp lytting);
- Støtte elevenes engasjement for å ivaerta livet på jorda og å ta tak i de underliggende årsakene til klimaendringene (integritet, indre kompass).

Åpne et mangfold av klimaresiliente og regenerative framtider

3

Foreløpige nøkkelkompetanser: framtidskompetanse, fantasi, originalitet, tilpasningsevne, regenerativ tenkning, utforskning, se andres perspektiv, aktivt håp

Eksempler på veiledning:

- Utvikle elevenes fantasi og syn på hva som er mulig ved å tenke framover på måter som integrerer vitenskap, bevegelse, kunst og andre kreative tilnærminger (framtidskompetanse, fantasi);
- Hjelp elevene med å forstå konsekvensene av de uunngåelige klimaendringene, og samtidig styrke elevenes kollektive visjon for hvordan vi kan redusere, tilpasse oss, svare på, og komme oss fra disse konsekvensene (tilpasningsevne);
- Utforske mulighetene for ønskelige framtider med elevene, og skape rom for drømmer og visjoner som utfordrer normer, kulturer og strukturer (utforskning, aktivt håp).

Samskaping for klimaresiliens, regenerasjon av økosystemer, og sosial transformasjon

4

Foreløpige nøkkelkompetanser: handlekraft, mot, innovasjon, samarbeid, ansvarlighet, ydmykhet, omsorg

Eksempler på veiledning:

- Styrke elevenes indre motivasjon til å gjøre en innsats i lokalsamfunnet og for naturen, og sammen skape positiv endring både i og utenfor læringsarenaen (mot, handlekraft);
- Utvikle elevenes forståelse for transformativ samskaping ved å la dem utforske kunst, nye perspektiver, væremåter og kunnskapssyn (innovasjon);
- Engasjer elevene i prosjekter for å bygge gode lokalsamfunn og bidra til regenerasjon i økosystemer (se andres perspektiv, samarbeid).

Skape et trygt rom for klimafølelser og traumer

5

Foreløpige nøkkelkompetanser: emosjonell kompetanse, regulering av følelser, selv-medfølelse, medfølelse, traumebevisst ledelse, styrking av fellesskap

Eksempler på veiledning:

- Hjelp elevene å bli kjent med følelseslivet sitt og å bli bevisst på hva de føler om klimaendringene (emosjonell kompetanse);
- Anerkjenne elevenes følelser, og tilby støtte for eventuelle traumer (medfølelse, traumebevisst ledelse);
- Gi elevene metoder og verktøy som hjelper dem med å akseptere og regulere følelser knyttet til klimaendringer, samt følelser som kan trigges av tanken på transformativ endring (regulering av følelser);
- Gi elevene opplevelsen av at fellesskapet støtter dem i deres håndtering av vanskelige klimafølelser som skam, bekymring, sinne, sorg og frustrasjon (styrking av fellesskap).

For å styrke disse grønne kompetansene kreves pedagogikk som knytter sammen kognitiv, sosial, emosjonell og opplevelsesbasert læring med etiske,

stedstilpassede, traumebevisste og kreative metoder.

I CLARITY baserer vi pedagogikken på:

Resiliens – for å kunne respondere på og trives i et klima som skaper ustabile, uforutsigbare og kaotiske omstendigheter.

Kreativitet – for å kunne forestille seg nye alternativer, muligheter og metoder.

Kontakt – med oss selv, andre og naturen, som muliggjør en dyp utforskning av nye perspektiver, verdenssyn og mulige fremtider.

Regenerasjon – ved å gjenopprette velfungerende økosystem, og sette trivselen til lokalbefolkningen i sentrum for felles klimatiltak.

CLARITY, i nært samarbeid med pedagoger, utvikler nå en verktøykasse med undervisningsopplegg som en tilgjengelig ressurs for alle som vil bruke denne typen pedagogikk. Verktøykassa fylles av konkrete, tverrfaglige aktiviteter som kobler

sammen kunnskap, verdier og handling. Det kommer undervisningsopplegg tilpasset elever og studenter fra barneskole til universitetsnivå. Alle verktøyene er knyttet til kompetansemålene for norsk skole.

GreenComps kompetanse-områder	CLARITYs tilpassning av GreenComps kompetanse-områder	Relaterte nøkkel-kompetanser	Transformativ pedagogikk	Mål for utdanningen: å dyrke	
2) Ta inn kompleksiteten i bærekraft	1) Nære kontakten med seg selv, andre og naturen	Selvrefleksjon, kritisk tenkning, systemtenkning, samhørighet, autentisitet, empati, kobling til naturen, medfølelse	Sosial Følelsesbevisst Handlingsfokusert Etikkbasert Stedstilpasset Kreativ Naturbasert Opplevelsesbasert Traumebevisst	 Resiliens	
1) Representere bærekrafts-verdier	2) Omfavne verdier som ivaretar alle levende vesener	Selvrefleksjon, tilstedeværelse, dyp lytting, integritet, ydmykhet, indre kompass,			 Kreativitet
3) Se for seg bærekraftige framtider	3) Åpne et mangfold av klimaresiliente og regenerative framtider	Fremtids-kompetanse, fantasi, originalitet, tilpasningsevne, regenerativ tenkning, utforskning, se andres perspektiv, aktivt håp		 Kontakt	
4) Handle for bærekraft	4) Samskaping for klimaresiliens, regenerasjon av økosystemer, og sosial transformasjon	Samfunns-engasjement, mot, innovasjon, samarbeid, ansvar, omsorg			
	5) Skape et trygt rom for klimafølelser og traumer	emosjonell kompetanse, regulering av følelser, selv-medfølelse, medfølelse, traumebevisst ledelse, styrking av fellesskap			

Mer info om CLARITY-prosjektet finner du [her](#).

Dette dokumentet fra CLARITY-prosjektet er lisensiert under [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International](#)